

Huvudman

Naturlära i Hälsingland AB
rektor@naturlara.se

Beslut

Datum 2026-01-22

Dnr SI 2024:7309

Sida 1 (22)

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Naturlära i Hälsingland i Bollnäs kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 21 mars 2025

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Naturlära i Hälsingland AB att senast **måndag den 10 augusti 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisningstid, särskilt stöd, tillgång till elevhälsa och betygssättning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Naturlära i Hälsingland AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Naturlära i Hälsingland AB ska vidta följande åtgärder

Undervisningstid

1. Se till att samtliga elevers läsår omfattar minst 178 skoldagar. Huvudmannen ska inkomma med en planering där läsårstider för läsåret 2026/27 framgår och som visar hur elever i samtliga årkurser ges minst 178 skoldagar (3 kap. 1 § gymnasieförordningen (2010:2039)).
2. Se till att samtliga elever ges den undervisningstid som huvudmannen har beslutat om för respektive kurs eller ämne. I detta ingår att se till att utforma scheman som möjliggör för samtliga elever att delta i undervisning i enlighet med vad som anges i deras individuella studieplaner (4 kap. 22 § gymnasieförordningen).
3. Se till att de elever som läser kurserna ridning 2, svenska 3, hästkunskap 2, samhällskunskap 1a1, biologi 1 samt djurens biologi får den undervisningstid som huvudmannen beslutat om under läsåret 2025/26. Huvudmannen, tillsammans med rektorn, ska bedöma hur mycket undervisningstid som eleverna har gått miste om till följd av att undervisning har bedrivits i olika kurser samtidigt för vissa elever.

Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse för hur mycket undervisningstid som aktuella elever har gått miste om samt en redogörelse där det framgår när och på vilket sätt eleverna under vårterminen 2026 har erhållit den uteblivna undervisningen i respektive kurs. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (4 kap. 22 § gymnasieförordningen).

Särskilt stöd

4. Se till att vid minst ett tillfälle under perioden 22 januari till den 10 augusti 2026 informera rektorn om skollagens krav kring att rektorn ska fatta beslut om åtgärdsprogram, eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram, för elever som har anmälts och utretts för behov av särskilt stöd. Inkom med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats (2 kap. 34 a §, 3 kap. 9 § skollagen och förordning om läroplan för gymnasieskolan [2024:662] avsnitt 2.6 Rektorns ansvar, nedan Lgy25).
5. Se till att fatta beslut om åtgärdsprogram, eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram, för alla elever som har anmälts och utretts för behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska inkomma med alla beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram som upprättats under 22 januari till och med den 10 augusti 2026 (3 kap. 9 § skollagen).

Tillgång till elevhälsa

6. Se till att det på skolan finns tillgång till skolläkare genom anställnings- eller uppdragsavtal. Huvudmannen ska inkomma med ett anställnings- eller uppdragsavtal för en skolläkare (2 kap. 25 § skollagen).
7. Se till att skolpsykologen deltar i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Huvudmannen ska redovisa på vilket sätt skolpsykologen deltar i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet samt hur psykologen samverkar med elevhälsans personal och skolans lärare (2 kap. 25 § skollagen).

Betygssättning

8. Upphör med att sätta betyg i kurser eller nivåer i ämnen innan dessa är avslutade, vilket är när den av huvudmannen beslutade undervisningstiden för kursen eller nivån i ämnet upphör. Detta inkluderar undervisningstid som är förlagd till arbetsplatsförlagt lärande, APL. Huvudmannen ska inkomma med betygskatalogerna för de betyg som sätts vårterminen 2026 samt huvudmannens beslut om antalet undervisningstimmar för varje nivå i respektive ämne (huvudmannens beslutade poängplan som inkluderar undervisningstid

i varje ämne och nivå) (3 kap. 14 § och 15 kap. 22 § skollagen samt 4 kap. 22 § gymnasieförordningen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Naturlära i Hälsingland AB en anmärkning avseende brister rörande individuella studieplaner. Naturlära i Hälsingland AB ska senast den **10 augusti 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen. Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser rektors pedagogiska insikt, individuella val samt anställning av lärare.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:7309) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av Naturlära i Hälsingland i Bollnäs kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande extra anpassningar och särskilt stöd, arbetsplatsförlagt lärande, individuella val, individuella studieplaner, bedömning och betygssättning, planen mot kränkande behandling, anställning av lärare, tillgång till elevhälsa samt anställning av rektor med pedagogisk insikt.

Skolinspektionen har den 21 mars 2025 beslutat att förelägga Naturlära i Hälsingland AB att senast den 29 augusti 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande arbetet med stöd och förlängning av kurser, bedömning och betygssättning, individuella studieplaner, individuella val, anställning av lärare, tillgång till elevhälsa samt rektorns pedagogiska insikt.

Naturlära i Hälsingland AB har den 26 augusti 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandena. Baserat på det inkomna materialet har Skolinspektionen utökat tillsynen till att även inkludera området undervisningstid.

Som en del av uppföljningen av det tidigare beslutet har Skolinspektionen genomfört digitala intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och

rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat individuella studieplaner, betygskataloger och scheman.

Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt beslut tagit ställning till om Naturlära i Hälsingland AB har följt föreläggandena samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Kurserna biologi 1 och djurens biologi

Huvudmannen har den 26 augusti 2025 inkommit med redovisningen av vidtagna åtgärder i ärendet. Som en del av uppföljningen har Skolinspektionen begärt att huvudmannen ska komplettera ärendet med bland annat huvudmannens beslutade poängplan och scheman för samtliga klasser. Utifrån inkommen poängplan framgår att huvudmannen har beslutat att både kursen biologi 1 samt kursen djurens biologi omfattar 100 undervisningstimmar. Av inskickad komplettering från huvudmannen framgår vidare att 23 av undervisningstimmar i kursen biologi 1 ges inom ramen för APL. Det inkomna schemat för årskurs 3 visar bland annat att eleverna 4 och 5, under två lektioner per vecka á 90 minuter per lektion, läser kurserna biologi 1 och djurens biologi. Undervisningen i båda kurserna ligger på samma schemaposition och en och samma lärare ansvarar för undervisningen i båda kurserna. Den aktuella läraren bekräftar att eleverna 4 och 5 läser båda kurserna samtidigt. Läraren har genomgått med eleverna som läser kursen biologi 1 samtidigt som övriga klassen arbetar med uppgifter i kursen djurens biologi.

Rektorn uppger att det finns många moment i kurserna biologi 1 och djurens biologi som återfinns i båda kurserna. Enligt rektorn kan dessa moment, när det är möjligt, genomföras i båda kurserna samtidigt. Rektorn säger att om eleverna genomför uppgifter som ingår i båda kurserna så får de även undervisningstid i båda kurserna. På frågan hur stor del av undervisningstiden som ges i respektive kurs svarar rektorn att hen inte kan svara på det, men att hen litar på att ansvarig lärare ger eleverna den undervisning som de behöver. På frågan hur eleverna får den undervisningstid som är beslutad i respektive kurs när de läser kurserna samtidigt svarar rektorn att eleverna inte får 200 undervisningstimmar totalt, men i och med att vissa moment kan räknas som undervisningstid i båda kurserna säger rektorn att eleverna kanske får 150 undervisningstimmar.

Kurser inom matematik, svenska, samhällskunskap, hästkunskap och ridning

Av de individuella studieplanerna för elev 2 och 3 framkommer att eleverna läser om kurser i matematik. Vidare framkommer att eleverna enligt sina studieplaner även läser andra kurser där undervisningen är schemalagd på samma schemapositioner som kurserna i matematik.

Det inskickade schemat visar att elev 2 läser kursen matematik 1a samtidigt som undervisning i andra kurser sker. Av schemat framkommer följande gällande elev 2:

- Elev 2 har lektion i kursen matematik 1a på onsdagar mellan 14:30–16:00 samtidigt som undervisning sker i kursen svenska 2.
- Elev 2 har lektion i kursen matematik 1a mellan 09:15 – 10:00 på torsdagar. I kursen ridning 2 sker undervisning på torsdagar mellan 09:15–12:00.

Det inskickade schemat visar vidare att elev 3 läser kursen matematik 2a samtidigt som undervisning i andra kurser sker. Av schemat framkommer följande gällande elev 3:

- Elev 3 har lektion i matematik 2a mellan 12:45–14:15 på onsdagar samtidigt som undervisning i kursen samhällskunskap 1a1 sker.
- Elev 3 har lektion i matematik 2a mellan 09:15–10:00 på torsdagar. I kursen ridning 2 sker undervisning på torsdagar mellan 09:15–12:00.
- Elev 3 har lektion i kursen matematik 2a mellan 12:45–14:15 samtidigt som undervisning i kursen hästkunskap 2 sker.

Läraren i matematik uppger att elev 2 och 3 kan säga till läraren när de behöver gå till undervisningspasset i ridning. På fråga om eleverna kan vara med på hela ridpasset svarar en lärare att elev 2 och 3 inte missar tid för

själva ridningen men att de kan behöva gå ifrån under delar som handlar om hästhållning. Läraren som undervisar i ridning, säger att det går att anpassa de delar av undervisningen som eleverna 2 och 3 är med på lektionerna. Läraren förklarar att olika elever behöver öva på olika moment, och att vissa elever kan klara sig på färre undervisningstimmar. Läraren menar att eleverna 2 och 3 är elever som klarar sig på färre undervisningstimmar. Enligt läraren ingår även mycket skötsel av hästar i kursen, och den delen går ut på att eleven självständigt tar hand om hästen. Det går enligt läraren bra att ta undervisningstid från de delarna av kursen så att eleverna kan gå på lektioner i matematik istället.

Läraren i svenska säger att elev 2 går ifrån vissa lektioner i svenska för att ha matematik, men inte alla. Enligt läraren i svenska går elev 2 ifrån undervisningen i svenska vid cirka hälften av tillfällena, eller så går eleven ifrån varje lektion men inte hela lektionerna. Läraren i svenska menar att det går att gå ifrån delar av lektionerna i svenska i och med att lektionerna är 90 minuter långa.

Med anledning av att elev 2 och 3 har undervisning i matematik samtidigt som andra lektioner pågår, har Skolinspektionen frågat rektorn hur stor del av lektionerna i svenska 3 och ridning 2 som elev 2 missar samt hur stor del av lektionerna i samhällskunskap 1a1, hästkunskap 2 och ridning 2 som elev 3 missar. Rektorn är undervisande lärare för kurserna i samhällskunskap och hästkunskap. Rektorn uppger att läraren i matematik kommunicerar vad det finns för behov av undervisning i matematik för eleverna vecka för vecka. Enligt rektorn har eleverna under vissa veckor undervisning i matematik under en lektion och ibland har eleverna enbart undervisning i det andra ämnet som finns på schemapositionen. Rektorn uppskattar att elev 2 missar 30 minuter undervisning per vecka i kursen svenska 3 och att elev 3 missar 30 minuter undervisning per vecka per kurs i kurserna samhällskunskap 1a1 och hästkunskap 2. Därtill missar eleverna enligt rektorns uppskattning 45 minuter i kursen ridning 2 per vecka.

Antalet timmar per kurs är enligt den av huvudmannen beslutade poängplanen 110 timmar för ridning 2 respektive svenska 3, 90 timmar för hästkunskap 2 och 55 timmar för samhällskunskap 1a1.

Antal dagar per år som eleverna ges undervisning

Skolinspektionen har tagit del av de läsårstider som huvudmannen har beslutat gäller för läsåret 2025/26 och som återfinns på huvudmannens hemsida. I dokumentet framkommer att höstterminen börjar den 18 augusti 2025 för årskurs 1, samt den 20 augusti 2025 för årskurs 2 och 3. Vidare framkommer att höstterminen avslutas den 19 december 2025, och att vårterminen 2026 inleds den 12 januari 2026 samt slutar den 12 juni 2026. I dokumentet framkommer dock att eleverna i årskurs 3 tar studenten den 29 maj 2026.

I dokumentet framkommer att skolan har höstlov vecka 44, sportlov vecka 10 och påsklov vecka 15. Övriga lediga dagar som framgår av dokumentet är studiedagar den 26 september och 21 november 2025 samt den 23 mars 2026. Därutöver är eleverna lediga på Kristi himmelsfärdsdagen den 15 maj. Av dokumentet med läsårstider framgår inte att eleverna är lediga på annandag påsk, den 13 april, eller den 1 maj. Av skriftväxling med rektorn framkommer att utifrån att dessa dagar är helgdagar har eleverna inte undervisning dessa dagar.

Enligt Skolinspektionens beräkning uppgår det totala antalet skoldagar för de elever som går i årskurs 1 till 179. För eleverna i årskurs 2 uppgår antalet skoldagar till 177 medan antalet skoldagar för eleverna i årskurs 3 uppgår till 167.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas.

Av 3 kap. 1 § gymnasieförordningen framgår att ett läsår ska omfatta 40 veckor och minst 178 skoldagar.

Av 4 kap. 22 § gymnasieförordningen¹ framgår att för nationella program i gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs, varje ämnesområde, gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren. Huvudmannen ska redovisa hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid.

Skolinspektionens bedömning

Kurserna biologi 1 och djurens biologi

Skolinspektionen bedömer att två elever inte erhåller undervisningstid i enlighet med den av huvudmannen beslutade poängplanen i kurserna biologi 1 och djurens biologi, vilket utgör en brist. Av utredningen framgår att dessa elever läser kurserna biologi 1 och djurens biologi samtidigt på samma schemaposition, vilket medför att de får för lite undervisningstid i dessa kurser i förhållande till huvudmannens beslut om antalet undervisningstimmar för dessa kurser.

Den beslutade undervisningstiden för kurserna biologi 1 och djurens biologi är 100 undervisningstimmar i respektive kurs, alltså 200 undervisningstimmar totalt. Enligt skolans upplägg av undervisning i

¹ Bestämmelsen i 4 kap. 22 § gymnasieförordningen har en ny lydelse från den 1 januari 2024 genom förordning 2023:654. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

kurserna erhåller dock de aktuella eleverna endast 100 schemalagda undervisningstimmar i båda kurserna. Därtill erhåller samtliga elever 23 undervisningstimmar i kursen biologi 1 inom ramen för APL. Detta medför att de två eleverna erhåller totalt 123 undervisningstimmar fördelat på båda kurserna, vilket är mindre än de totalt 200 undervisningstimmar för de båda kurserna som stipuleras i huvudmannens beslutade poängplan.

Enligt skolans rektor kan undervisningstiden för de båda kurserna uppgå till 150 timmar totalt baserat på att vissa moment ingår i båda kurserna, och att en del av undervisningstiden därför kan räknas dubbelt. Skolinspektionen vill i detta sammanhang förtydliga att varje kurs ska uppfylla den undervisningstid som huvudmannen har beslutat om.

Skolinspektionen kan vidare konstatera att skolans rektor inte kan redogöra för hur stor del av undervisningstiden i respektive kurs som faktiskt genomförs för de aktuella eleverna. Huvudmannen, tillsammans med rektorn, behöver därför bedöma hur mycket undervisningstid som de två eleverna har gått miste om till följd av att undervisning har bedrivits i två olika kurser samtidigt. Huvudmannen behöver sedan redogöra för hur och på vilket sätt eleverna ska erhålla den beslutade undervisningstiden i respektive kurs.

Kurser inom matematik, svenska, samhällskunskap, hästkunskap och ridning

Skolinspektionen kan konstatera två elever på skolan som läser om kurser i matematik ges undervisning i ämnet på samma schemaposition som de enligt schema ska ges undervisning i kurser i andra ämnen. Till följd av detta upplägg går eleverna miste om den beslutade undervisningstid som de ska få i de andra kurserna, vilket Skolinspektionen bedömer utgör en brist.

Av intervju med rektorn framgår att skolans upplägg för de aktuella eleverna medför att eleverna går miste om undervisningstid i andra kurser. En av eleverna går miste om undervisning i svenska 2 och ridning 2 medan en elev går miste om undervisningstid i samhällskunskap 1a1, hästkunskap 2 och ridning 2. Enligt rektorn handlar det om mellan 30 och 45 minuter missad undervisningstid per vecka beroende på kurs. Det framgår dock av intervjun med rektorn att uppgifterna om missad undervisningstid handlar om uppskattningar och rektorn kan inte med säkerhet säga hur mycket undervisningstid inom respektive kurs som eleverna går miste om. Huvudmannen behöver därför, tillsammans med rektorn, bedöma hur mycket undervisningstid som en av eleverna har gått miste om i kurserna svenska 2 och ridning 2, samt hur mycket undervisningstid som en elev har gått miste om i samhällskunskap 1a1, hästkunskap 2 och ridning 2, till följd av att undervisning har bedrivits i olika kurser samtidigt. Huvudmannen behöver sedan redogöra för hur eleverna ska erhålla den beslutade undervisningstiden i respektive kurs.

Intervjuade lärare ger uttryck för att det går bra att eleverna missar undervisning i vissa kurser på grund av att lektioner är av en viss längd, att vissa elever klarar sig på färre undervisningstimmar eller att vissa moment av undervisningen i en kurs inte är lika viktiga som andra. Att eleverna går miste om undervisningstimmar försvårar dock enligt Skolinspektionen förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Med mål för utbildningen avses att eleverna ska få möjlighet att tillägna sig goda kunskaper i sina kurser. Att undervisning genomförs enligt beslutade undervisningstimmar i en kurs är också en förutsättning för att lärare ska kunna göra en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning. Att undervisningstid som huvudmannen har beslutat i olika kurser inte genomförs medför även att huvudmannen inte på ett tillförlitligt sätt kan redogöra för hur elever ska få sin garanterade undervisningstid.

Antal skoldagar

Eleverna i årskurs 2 erhåller enligt Skolinspektionens beräkning 177 skoldagar under läsåret 2025/26 medan eleverna i årskurs 3 erhåller 167 skoldagar under läsåret. Elever i gymnasiet har rätt till minst 178 skoldagar per läsår. Att eleverna inte ges det lägsta antalet skoldagar per läsår utgör en brist.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen förelade den 21 mars 2025 Naturlära i Hälsingland AB att se till att vid minst ett tillfälle under perioden 24 mars – 22 augusti 2025 informera samtliga lärare och elevhälsans personal om skollagens krav kring när en elev kan vara i behov av särskilt stöd, samt om skolans rutiner för detta. Vidare förelades huvudmannen att se till att rektorn eller den rektorn har delegerat till, för varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer, se till att starta en utredning om behovet av särskilt stöd. Rektorn skulle dokumentera hur många anmälningar som inkommit under perioden 24 mars–22 augusti 2025. Huvudmannen skulle även se till att upphöra med att förlänga undervisningen i kurser som en stödåtgärd.

Anmälan och utredning om behov av särskilt stöd samt beslut om åtgärdsprogram

Av den inskickade redovisningen framkommer att skolans personal samt personal ur elevhälsan har informerats om vilka riktlinjer som gäller angående om, hur och när en anmälan till rektor ska ske vid misstanke om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Vidare framkommer att skolans rutiner har mejlats ut till samtlig personal som har haft möjlighet att läsa

igenom dem. Samtlig skolpersonal har informerats om arbetsgången på möten den 13 respektive den 21 augusti 2025.

Av intervjuer med lärare framkommer att lärarna anser att dokumentationen, strukturen och arbetsgången kring arbetet med särskilt stöd har blivit tydligare sedan Skolinspektionens besök hösten 2024. Även återkopplingen till lärare, elever och vårdnadshavare har blivit bättre. Av intervjuerna framkommer att anmälan om utredning om behov av särskilt stöd kan göras skriftlig via en blankett eller muntligt till rektorn.

Av redovisningen framkommer vidare att inga elever anmälts för utredning om behov av särskilt stöd under perioden 24 mars – 22 augusti 2025. En lärare uppger att elev 1 anmälde för utredning om behov av särskilt stöd någon gång under vårterminen 2025. Läraren kan inte svara på när anmälan gjordes. Av intervjuer med lärare framkommer att de vid tiden för intervju inte identifierat några elever som de befärar inte kommer att nå betygskriterierna med det stöd i form av extra anpassningar som de ges, förutom elev 1.

Inkommen dokumentation visar att elev 1 hade F betyg i kurserna svenska 1, engelska 5 och matematik 1a vid slutet av vårterminen 2025. Skolans nuvarande specialpedagog uppger att elev 1 ges stöd i form av extra anpassningar men att eleven trots detta riskerar att inte nå betygskriterierna. Av intervjuer med rektorn och lärare framkommer att den dåvarande specialpedagogen genomförde en utredning av elevens behov av särskilt stöd under vårterminen 2025. Rektorn uppger att den utredningen visade att eleven var i behov av särskilt stöd och att det borde ha upprättats ett åtgärdsprogram. Rektorn känner inte till vad den tidigare rektorn gjorde i frågan och att det är svårt att ta beslut på det underlag som fanns då. Rektorn uppger att en utredning om elevens behov av särskilt stöd pågår.

Användning av förlängda kurser som stödåtgärd

Av den inskickade informationen framkommer att förlängningar av enskilda kurser som stödåtgärd inte längre genomförs på skolan. Detta bekräftas även av genomförda intervjuer med lärare och rektorn.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 34 a§ skollagen ska huvudmannen se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det på något sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Enligt 3 kap. 7 § skollagen ska det anmälas till rektorn om det på något sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram upprättas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av åtgärdsprogrammet ska det även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Bestämmelserna om extra anpassningar och särskilt stöd i 3 kap. skollagen kompletteras av bestämmelser om stödåtgärder i 9 kap. gymnasieförordningen.² Enligt 9 kap. 1 § gymnasieförordningen i dess tidigare lydelse har en elev under vissa omständigheter rätt att gå om en kurs.

Av 9 kap. 6 § gymnasieförordningen i dess tidigare lydelse framkommer att en elev i gymnasieskolan får befrias från undervisning i en eller flera kurser eller gymnasiearbetet om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt. Ett sådant

² Bestämmelserna i 9 kap. 1, 6 och 7 §§ gymnasieförordningen har nya lydelse från den 1 januari 2024 genom SFS 2023:654. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

reducerat program beslutas inom ett åtgärdsprogram. Huvudmannen får vidare enligt 9 kap. 7 § gymnasieförordningen i dess tidigare lydelse besluta att undervisningen på ett nationellt program för en elev i gymnasieskolan under vissa omständigheter får fördelas över längre tid än tre år.

Av läroplanen för gymnasieskolan framgår att rektorn, inom givna ramar, bland annat ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd som de behöver och för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter (Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Anmälan och utredning om behov av särskilt stöd samt beslut om åtgärdsprogram

Av utredningen framgår att huvudmannen sett till att informera samtliga lärare och elevhälsans personal om skollagens krav kring när en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Av utredningen framkommer vidare att det under perioden 24 mars–22 augusti 2025 inte inkommit några anmälningar rörande utredning om behov av särskilt stöd, varför rektorn inte startat någon sådan utredning under aktuell period. Vid en samlad bedömning framkommer således inte att verksamheten brutit mot bestämmelserna när det gäller att anmäla och starta utredningar för elever i behov av särskilt stöd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skolinspektionen bedömer dock att det finns fortsatta brister när det gäller arbetet med särskilt stöd på Naturlära i Hälsingland. Skolinspektionens utredning visar att en elev på skolan anmäldes för behov av utredning av särskilt stöd under vårterminen 2025, och den utredning som genomfördes visade att eleven var i behov av sådant stöd. Dock har rektor inte sett till att ett åtgärdsprogram utarbetats för eleven, vilket är en brist i förhållande till skollagens bestämmelser.

Åtgärdsprogrammet är en skriftlig bekräftelse på att eleven är i behov av särskilt stöd och vilka stödåtgärder som ska sättas in. Det är därför ett viktigt dokument ur ett rättssäkerhets- och likvärdighetsperspektiv.

Användning av förlängda kurser som stödåtgärd

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att skolan upphört med att förlänga kurser som en stödåtgärd och att verksamheten således uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen förelade den 21 mars 2025 Naturlära i Hälsingland AB att se till att det på skolan finns tillgång till skolpsykolog. Skolinspektionens föreläggande inkluderade även att huvudmannen skulle se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Huvudmannen skulle även redovisa hur elevhälsan ges förutsättningar för att arbeta förebyggande och hälsofrämjande och hur de ska göra detta.

Som en del av redovisningen i ärendet har Naturlära i Hälsingland AB uppgett att skolan har tillgång till en psykolog för digitala insatser via en extern aktör. Huvudmannen har vidare uppgett att skolan har tillgång till skolsköterska som arbetar 10 procent av heltid och är på plats på skolan på torsdagar, kurator som är på plats 4–6 halvdagar per läsår och finns tillgänglig för samtal med elever efter bokning, samt specialpedagog som finns på plats en halvdag i veckan.

Psykologens deltagande i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet

Av intervju med lärarna framkommer att psykologen finns att tillgå digitalt. Vidare uppger lärarna att psykologen är en behovstjänst för eleverna. Lärarna själva har inte träffat psykologen eller haft någon samverkan med psykologen. De uppger dock att det handlar om en utsedd och namngiven person. Inte heller de intervjuade elevhälsorepresentanterna har haft någon kontakt med skolans psykolog. Elevhälsorepresentanterna tror inte att psykologen har gjort någon insats vid skolan under läsåret. Av intervjuer med elever framkommer att eleverna inte har träffat psykologen. Eleverna uppger dock att det går att boka tider med psykologen.

Av intervju med rektorn samt av inkomna dokument framkommer att skolan har tillgång till psykolog via en extern aktör för läsåret 2025/26. Huvudmannen har upphandlat 16 timmar per läsår och psykologen kan enligt rektorn användas till det som skolan behöver psykologen till. Huvudmannen kan, utöver de 16 timmarna, betala för extra timmar om det finns behov av det. Rektorn uppger dock att psykologen ännu inte har anlits vid något tillfälle under läsåret då det enligt rektorn inte har funnits några behov av psykologens insatser. Det finns inte heller några planerade insatser där psykologen planeras att vara med. Psykologen har enligt rektorn inte deltagit i något förebyggande eller hälsofrämjande arbete på grund av att det inte har hunnits med.

Tillgång till skolläkare

Rektorn uppger vid intervjun att skolan kan kontakta skolläkare via skolsköterskan vid behov. Rektorn uppger att huvudmannen inte anställt någon skolläkare eller har något avtal med extern aktör avseende tillgång

till skolläkare. Eventuella kontakter med skolläkare tas via skolsköterskans privata kontakter som hen har via sin andra arbetsgivare, om det finns behov av det. Rektorn uppger under intervjun att skolan har anlitat skolläkare vid ett tillfälle under de senaste tio åren.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 25 § första stycket skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsans arbete ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. I bestämmelsens andra stycke anges att det för medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare.

Av förarbetena framgår att elevhälsans arbete i stor utsträckning bör vara förebyggande och ha en hälsofrämjande inriktning. Det betonas att arbetet förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. I förarbetena anges vidare att på den individuella nivån har elevhälsan ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning m.m. (prop. 2009/10:165 s. 276).

Det framgår också att elevhälsans mål är att skapa en så positiv lärandesituation som möjligt för eleven. Personal med specialpedagogisk kompetens kan utifrån de uppgifter som finns om elevens hälsa, sociala situation etc. bedöma och planera hur elevens problem bäst ska mötas i undervisningen. Syftet med en samlad elevhälsa är bl.a. att den ska resultera i beslut om specialpedagogiska åtgärder för eleven (prop. 2009/10:165 s. 277).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns fortsatta brister vad gäller användningen av tillgång till vissa av elevhälsans professioner.

Psykologens deltagande i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet

Den psykolog som huvudmannen har ett uppdragsavtal med har inte besökt skolan eller haft kontakt med någon ur personalen, vilket inkluderar de övriga professionerna i elevhälsan. Psykologen har inte anlåtats för att genomföra något uppdrag riktat mot skolan och har heller inte deltagit i något åtgärdande, förebyggande eller hälsofrämjande arbete. Elevhälsans arbete ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen har formell tillgång till psykolog via ett uppdragsavtal. Psykologen har dock inte genomfört något arbete relaterat till skolan, vilket inkluderar det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Detta utgör enligt Skolinspektionens bedömning en brist.

Tillgång till skolläkare

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte har säkerställt att skolan har tillgång till skolläkare. På Naturlära i Hälsingland finns ingen utsedd och namngiven person som fungerar som skolläkare. Huvudmannen har inte något anställnings- eller uppdragsavtal som visar att det finns tillgång till skolläkare. Utredningen visar att huvudmannen förlitar sig på skolsköterskans privata kontakter för tillgång till sådan kompetens, vilket inte är förenligt med skollagens bestämmelser.

Det ligger inom huvudmannens ansvar att ordna tillgång till elevhälsa. Detta kan ske genom att huvudmannen antingen anställer eller hyr in personal genom uppdragsavtal.

Betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har den 21 mars 2025 förelagt Naturlära i Hälsingland AB att se till att betyg sätts när en kurs är avslutad samt se till att betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisning vid den tidpunkt när betyg ska sättas.

Av inkommen redovisning framgår att betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid tiden för betygsättandet. Obehörig lärare sätter betyg i samråd med legitimerad lärare. I de fall de inte kommer överens sätts betyget av den legitimerade läraren, under förutsättning att denne är behörig i aktuellt ämne. Annars sätts betygen av rektor. Skolinspektionen har även tagit del av betygskatalogerna för vårterminen 2025. Där framgår att legitimerad lärare har signerat samtliga betyg i de fall en olegitimerad lärare deltagit i beslut om betyg. Rektor har inte i något fall signerat betygen.

Av intervju med lärare framgår att det är den lärare som är legitimerad och behörig i en kurs som sätter betyg. I kurser med flera lärare finns en lärare som är huvudsakligt ansvarig för undervisningen i kursen och som säkerställer att alla moment som behöver göras också görs. Denne lärare ser även till att det finns underlag för bedömning. Läraren stämmer sedan av med övriga inblandade lärare när de ska besluta om betyg. Rektorn uppger att det är ämnesansvarig lärare som sätter betyg i samråd med andra undervisande lärare.

Av huvudmannens beslutade poängplan framgår att kursen biologi 1 omfattar 100 undervisningstimmar. Av inskickad komplettering framkommer att eleverna som för närvarande går i årskurs 2 och 3 läser 23 av timmarna i kursen i årskurs 2 och 3 inom ramen för APL. Resterande 77 undervisningstimmar har genomförts i årskurs 1. Av inkomna betygskataloger för elever i nuvarande årskurs 2 för läsåret 2024/25, samt av studieplaner för elever i nuvarande årskurs 2 och 3, framgår dock att betyg sattes på kursen biologi 1 i slutet på vårterminen i årskurs 1, det vill säga innan kursen avslutats.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Av 15 kap. 22 § skollagen i dess tidigare lydelse³ framgår att betyg ska sättas på varje avslutad kurs.

Av 4 kap. 22 § gymnasieförordningen i dess tidigare lydelse framgår att för nationella program i gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs, varje ämnesområde och gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren.

I 8 kap. 1 a–d §§ gymnasieförordningen finns kompletterande bestämmelser till 3 kap. 16 § skollagen om vem som ska besluta om betyg.

³ Bestämmelsen har en ny lydelse från den 15 juli 2022 genom SFS 2022:147. Lagen tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskola ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som påbörjats före den 1 juli 2025.

Enligt 7 § i Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123), ska den eller de som beslutar om ett betyg datera uppgiften i betygskatalogen och förse den med egenhändig signatur.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att betyg på kursen biologi 1 satts i slutet av vårterminen i årskurs 1, trots att kursen vid det tillfället inte var avslutad. Vad gäller övriga kurser framkommer inte annat än att betyg beslutas vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Av utredningen framkommer vidare att betygen beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Naturlära i Hälsingland AB:s verksamhet vid Naturlära i Hälsingland uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisningstid, särskilt stöd, tillgång till elevhälsa samt betygssättning. Det finns därför skäl att förelägga Naturlära i Hälsingland AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Individuella studieplaner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har den 21 mars 2025 förelagt Naturlära i Hälsingland AB att se till att elevernas individuella studieplaner innehåller de uppgifter en elevs individuella studieplan ska innehålla. Huvudmannen har förelagts att skicka in samtliga individuella studieplaner i samband med redovisningen, vilket huvudmannen också har gjort.

Av de individuella studieplanerna för elever som går i årkurs 2 och 3 framkommer bland annat vilket program och vilken inriktning eleverna läser, vilka kurser eleverna har valt, vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet när eleverna läser ett utökat program samt, i förekommande fall, elevens studier i grundskolans ämnen.

Kursen engelska 6 finns inte med i den individuella studieplanen för elev 1. Av elevens studieplan framgår inte att eleven har valt bort kursen.

Rättslig reglering

Av 16 kap. 25 § skollagen framgår att det för varje elev ska upprättas en individuell studieplan.

I förarbetena till bestämmelsen (prop. 2009/10:165 s 423) uttalas att de individuella studieplanerna är av så central betydelse för elevens utbildning att de enligt regeringens uppfattning ska regleras i lag i likhet med bestämmelser om exempelvis betyg.

Av 1 kap 7 § gymnasieförordningen i dess lydelse enligt SFS 2022:1105⁴ framgår att en elevs individuella studieplan ska innehålla följande uppgifter:

- vilken studieväg eleven går på,
- de kurser som eleven har valt eller valt bort,
- övriga kurser som ingår i elevens program,
- om eleven följer ett utökat program och i så fall vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet,
- om eleven följer ett reducerat program och i så fall i vilken omfattning samt om möjligt vilka kurser som har tagits bort,
- om eleven följer ett individuellt anpassat program och i så fall vilka kurser som har bytts ut,
- när det är aktuellt, elevens studier i grundskolans ämnen, och
- om eleven får fjärrundervisning och i så fall i vilken utsträckning.

Av läroplanen framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att skolan i dialog med eleven upprättar en individuell studieplan för varje elev och reviderar den vid behov (Lgy11, avsnitt 2.6 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att en elevs individuella studieplan fortsatt inte uppfyller författningarnas krav. En individuell studieplan ska innehålla uppgifter om de kurser som en elev har valt eller valt bort. För en elev framkommer det inte att eleven har valt bort kursen engelska 6, vilket Skolinspektionen bedömer utgör en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som

⁴ Denna lydelse tillämpas för elever som påbörjar sin utbildning tidigast höstterminen 2023 men före den 30 juni 2025. Se övergångsbestämmelserna till aktuell paragraf (i SFS 2023:654).

föranlett anmärkningen. Naturlära i Hälsingland AB:s verksamhet uppfyller inte författningarnas krav vad gäller individuella studieplaner. Utredningen visar dock att endast en elevs individuella studieplan innehåller kvarvarande brister. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Naturlära i Hälsingland AB en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Rektors pedagogiska insikt

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen förelade den 21 mars 2025 Naturlära i Hälsingland AB att anställa en rektor som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt.

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder innehåller ett anställningsavtal för den person som har anställts som rektor på skolan. Av anställningsavtalet framgår att den nya rektorn arbetar som rektor på 30 procent av heltid samt att hen jobbar som lärare på 70 procent av heltid. Av den inskickade redovisningen framkommer vidare att den nya rektorn har lärarlegitimation med behörighet att undervisa i bland annat gymnasieskolan samt att hen har mångårig erfarenhet av arbete som gymnasielärare. Av intervju med rektorn framgår att rektorn har sökt plats på rektorsprogrammet med start vårterminen 2026.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 9 § första stycket skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektor ska benämnas på detta sätt. Benämningen ska förbehållas den som har en anställning som rektor.

I 2 kap. 10 § första stycket skollagen anges att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektor fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar.

Enligt 2 kap. 11 § skollagen får som rektor bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt.

Av läroplanen framgår avseende rektorns ansvar att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor och att rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare

för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn bland annat ansvar för skolans resultat (Lgy11, 2.6 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn på skolan har pedagogisk insikt genom relevant utbildning samt lång erfarenhet av arbete som lärare inom gymnasiet. Av redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Individuellt val

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har den 21 mars 2025 förelagt Naturlära i Hälsingland AB att erbjuda eleverna vid skolan att som individuellt val ha möjlighet att läsa minst en kurs i idrott och hälsa utöver vad som finns på studievägen samt minst en kurs i estetiska ämnen.

Huvudmannen har skickat in den poängplan som visar vilka kurser som de elever vid skolan som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2025, kan välja att läsa inom ramen för individuellt val. Av handlingen framkommer att eleverna bland annat kan välja att läsa kurserna idrott och hälsa 2 samt estetisk kommunikation. Av intervjuer med elever och med rektorn framkommer att samtliga elever även har haft möjlighet att välja dessa kurser.

Rättslig reglering

Av 4 kap. 7 § gymnasieförordningen i dess tidigare lydelse framgår att huvudmannen för en gymnasieskola beslutar om vilka kurser som ska erbjudas som individuellt val.

Eleven har dock rätt att inom utrymmet för individuellt val läsa

1. en kurs idrott och hälsa utöver vad som finns på studievägen,
2. minst en kurs i estetiska ämnen, och
3. de kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet på grundnivå om eleven går på ett yrkesprogram.

Undantag från vad som föreskrivs i andra stycket 1 och 2 får göras om det finns synnerliga skäl.⁵

⁵ Bestämmelsen har en ny lydelse från den 1 januari 2024 genom SFS 2023:654. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

Skolinspektionens bedömning

Av inkomna handlingar samt av genomförda intervjuer framkommer att eleverna på Naturlära i Hälsingland har möjlighet att välja minst en kurs inom idrott och hälsa utöver vad som erbjuds på studievägen samt minst en kurs inom estetiska ämnen. Av ovan redovisade omständigheter framkommer således inte annat är att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anställning av lärare**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen förelade den 21 mars 2025 Naturlära i Hälsingland AB att se till att endast den som har lärarlegitimation anställs som lärare utan tidsbegränsning, såvida inte en undantagssituation föreligger. Vidare förelade Skolinspektionen huvudmannen att se till att personal som bedriver undervisning är anställda som lärare samt att huvudmannen upphör med att överlämna uppgifter hänförliga till undervisning i ämnet matematik på entreprenad.

Huvudmannen har skickat in en förteckning över personal som arbetar vid skolan samt anställningsavtal för samtliga personer som arbetar som lärare på skolan. Av inkomna handlingar framkommer att de personer som undervisar vid skolan är anställda som lärare. Vidare framkommer att endast de lärare som innehar lärarlegitimation är tillsvidareanställda. Anställningsavtalen visar även att samtliga lärare, oavsett om de är tillsvidareanställda eller har en tidsbegränsad anställning, är anställda direkt av huvudmannen och att inga entreprenadförhållanden föreligger.

Rättslig reglering

Undervisning ska bedrivas under ledning av lärare. Med undervisning avses processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

I skollagens bestämmelser om vem som får undervisa i skolväsendet framgår att lärare ansvarar för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen, om inte någon av skollagens undantag är tillämpliga (2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen).

Av 2 kap. 20 § skollagen framgår att endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i bland annat modersmål eller ett yrkesämne i gymnasieskolan. Detta gäller bara om det saknas sökande som har legitimation, den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet eller på den aktuella kursen, och det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen.

Av 23 kap. 2 § skollagen framgår att med entreprenad avses i denna lag att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för enligt denna lag. Huvudmannen behåller huvudmannaskapet för uppgifter som utförs på entreprenad. Ett avtal om entreprenad får endast slutas under de förutsättningar som anges i 23 kap. skollagen.

Skolinspektionens bedömning

Av inkomna handlingar framgår att de lärare som är tillsvidareanställda i samtliga fall är innehar lärarlegitimation, att personal som bedriver undervisning är anställda som lärare samt att all undervisande personal är anställda direkt av huvudmannen. Av ovan redovisade omständigheter framkommer således inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Stina Johansson

Beslutsfattare
Signerat av: Stina Johansson

X Oskar Holst

Föredragande
Signerat av: Oskar Holst